

# העמדה ההתייחסותית בפסיכואנליזה: השדה, הסובייקטיביות והשיח מרצה: ד"ר דנה מור

היקף הקורס: 26 שעות אקדמיות

## קורס מקוון

העמדה ההתייחסותית הינה אינטגרציה של גישות ומושגים פסיכואנליטיים, המציעה הרחבה לחשיבה הפסיכואנליטית הקלאסית, באופן המאפשר שיח עם גישות שונות ועם מקורות השראה אקלקטיים. ההנחה עליה מתבססת עמדה זו היא כי הנפש, כמו גם המצוקות בגינן מגיעים אנשים לטיפול, נוצרת בתוך יחסים ובמפגש עם האחר/ת, עם השפה ועם התרבות. בהמשך לכך, גם הריפוי, על פי הבנה זו, חייב להתרחש בתוך יחסים.

בקורס:

- נסקור את התפתחות העמדה ההתייחסותית שבבסיסה תפיסת הטיפול בהתרחשות בינאישית, בין שני סובייקטים (אינטרסובייקטיבית), המציגה תנועה מפסיכולוגיה של אחד לפסיכולוגיה של שניים.
- נתבונן בהתפתחות ההיסטורית של הרעיונות הפסיכואנליטיים מפרויד ופרנצי עד לרעיונות ההתייחסותיים בעשורים האחרונים.
- נעקוב אחר עבודתם של תיאורטיקנים כמו סטיבן מיטשל, לואיס ארון, עמנואל גנט, ג'סיקה בנג'מין, פיליפ ברומברג ואחרים, ונדון במושגים כמו אנאקטנמט, טראומה ודיסוציאציה, מצבי עצמי, הכרה הדדית ועוד.

הלמידה תלווה בדוגמאות קליניות ובדיון חי על רגעים מחדר הטיפול. נשים דגש על התמקמות המטפלת, על עמדתה ועל האופן שבו עמדה זו משפיעה על המטופלים. ת והטיפול.

## אודות המרצה:

ד"ר דנה מור היא פסיכולוגית קלינית, מרצה בתוכניות ללימודי המשך בפסיכותרפיה ומדריכה בפסיכותרפיה. בעלת קליניקה פרטית בתל אביב. חברה ומדריכה בקבוצת שיח – מכון לפסיכותרפיה התייחסותית. עובדת מתוך נקודת מבט דינאמית התייחסותית ובשילוב התערבויות וטכניקות מעולם הטיפול הקוגניטיבי התנהגותי בעת הצורך. מטפלת מתוך תשומת לב לגוף, ולהקשר הסביבתי הפוליטי והתרבותי שבתוכו מתקיים השיח הטיפולי.

**מועדי קורס: 13 מפגשים בימי שני** בין השעות 19:30-21:00. תאריכים: 17.03.25, 10.03.25, 24.03.25, 31.03.25, 07.04.25, 14.04.25 (פסח- לא יתקיים שיעור), 21.04.25, 28.04.25, 05.05.25, 12.05.25, 19.05.25, 26.05.25, 02.06.25 (שבועות – לא יתקיים שיעור), 09.06.25, 16.06.25. כל מפגש הינו בהיקף של 2 שעות אקדמיות.

- היקף הקורס הוא 26 שעות אקדמיות.
- **דרישת נוכחות:** זכאות לתעודת סיום הקורס מותנית בנוכחות ב%75 מסך מהמפגשים.
- בסיום הקורס יקבלו המשתתפים תעודה מטעם מכון מפרשים לחקר והוראת הפסיכותרפיה והמכללה האקדמית תל אביב יפו.

**קהל יעד:** פסיכולוגים מומחים ומתמחים, עובדים סוציאליים קליניים או עובדים סוציאליים בעלי תואר שני עם ניסיון בעבודה טיפולית, מטפלים בהבעה ויצירה בעלי תואר שני, פסיכיאטרים, קרימינולוגים קליניים וסטודנטים לתואר שני בפסיכולוגיה.

#### **עלות הקורס:**

אנשי מקצוע: 1980 ש"ח

מתמחים, סטודנטים לתואר שני ובוגרי המכללה האקדמית תל אביב יפו: 1780 ש"ח

#### **ביצד נרשמים:**

- ניתן לשלוח מייל הכולל את שמכם המלא, מספר טלפון לחזרה, ושם הפעילות בה אתם מתעניינים לכתובת: [Mifrasim@mta.ac.il](mailto:Mifrasim@mta.ac.il)
- לשאלות ובירורים נוספים ניתן להתקשר במספר : 0525438064.
- ליצירת קשר דרך אפליקציית WhatsApp - [לחצו כאן](#)

**תוכנית הקורס:**

<b>מפגש 1 : מבוא לגישה ההתייחסותית</b>	
	<b>מאין "צצה" העמדה ההתייחסותית? מקורות השראה, קצת היסטוריה וההקשר שמתוכו צמחה.</b>
אין קריאה מראש לשיעור זה.	
<b>מפגש 2: המשך מבוא</b>	
לקריאה לשיעור זה:	<b>מפסיכולוגיה של אחדות לפסיכולוגיה של שניים או שתיים:</b> הרעיונות המהותיים העומדים בבסיס בעמדה ההתייחסותית.
ברמן, ע. (1997). <u>הדדיות ואינטר-סובייקטיביות במפגש הטיפולי: הרקע ההיסטורי של הפסיכואנליזה ההתייחסותית</u> . מתוך "שיחות", כרך י"א, חוב' מס' 3, יוני 1997, ע"מ 172-182	
<b>מפגש 3 : סובייקטיביות ההלכה והמעשה (הטיפול)</b>	
לקריאה לשיעור זה:	<b>כמה סובייקטים נמצאים.ות בחדר?</b> על הסובייקטיביות הבלתי ניתנת לצמצום של המטפלת, ועל המתח שבין התיאוריה והטכניקה, על פי רניק.
רניק א. (1993). <u>אינטראקציה אנליטית: המשגה של הטכניקה לאור הסובייקטיביות הבלתי ניתנת לצמצום של האנאליטיקאי</u> . <b>פסיכואנליזה התייחסותית – צמיחתה של מסורת</b> . עמ' 478-496. תולעת ספרים	
<b>מפגש 4 : המשך סובייקטיביות ההלכה והמעשה (הטיפול)</b>	
לקריאה לשיעור זה:	<b>הדדיות אינה סימטריה:</b> נדון בחוויית המטופלים.ות את הסובייקטיביות שלנו ובאופן בו הדבר משפיע על עבודתנו, על פי משנתו של ארון.
ארון ל. (1996). <u>ביצד חווה המטופל את הסובייקטיביות של האנליטיקאי</u> . <b>פסיכואנליזה התייחסותית – צמיחתה של מסורת</b> . עמ' 298-326. תולעת ספרים	
<b>מפגש 5: העצמי בבתיבה ההתייחסותית</b>	
לקריאה לשיעור זה:	<b>העצמי פנים רבות לו:</b> מושג העצמי כמבנה מרובד המורכב מחלקי עצמי רבים, על פי מיטשל.
מיטשל ס. א. (1997). <u>עצמי מרובה, עצמי יחיד. תקווה ופחד בפסיכואנליזה</u> . פרק 4: עמ' 131-165. תולעת ספרים	
<b>מפגש 6: טראומה ודיסוציאציה</b>	
לקריאה לשיעור זה:	<b>מהי טראומה? מהו מנגנון הדיסוציאציה?</b> תפיסת הטראומה ומצבי עצמי לפי ברומברג.
ברומברג פ. (1993). <u>צל ומהות: השקפה התייחסותית על התהליך הקליני</u> . <b>פסיכואנליזה התייחסותית – צמיחתה של מסורת</b> . עמ' 262-297. תולעת ספרים	
<b>מפגש 7: המשך - טראומה ודיסוציאציה</b>	
לקריאה לשיעור זה (רשות):	<b>המשך דיון בעבודה עם טראומה וביישומים הקליניים של החשיבה ההתייחסותית בהקשר זה.</b>
Bromberg, P. M. (1996) <u>Standing in spaces: the multiplicity of self and the psychoanalytic relationship</u> .	

Contemporary Psychoanalysis 32(4): 500–535.		
לקריאה לשיעור זה:	<b>מפגש 8: המשך - טראומה ודיסוציאציה</b>	
דיוויס ג'. מ. ופראולי מ. ג. (1991). <u>תהליכים דיסוציאטיביים ותבניות העברה-העברה נגדית בטיפול בגישה פסיכואנליטית בנפגעות בוגרות שעברו התעללות מינית בילדות. פסיכואנליזה התייחסותית - צמיחתה של מסורת.</u> עמ' 327-366. תולעת ספרים	<b>מיהן הדמויות המופיעות בטיפול בנפגעות טראומה מינית?</b> מצבי עצמי ודיסוציאציה במאמרו פורץ הדרך של דיוויס ופראולי על נפגעות פגיעה מינית בילדות.	
לקריאה לשיעור זה:	<b>מפגש 9: על הכרה הדדית</b>	
בנג'מין ג'. (1990). <u>הכרה והרס - מתווה של אינטרסובייקטיביות. פסיכואנליזה התייחסותית - צמיחתה של מסורת.</u> עמ' 228-261. תולעת ספרים	<b>איך נוצרת היכולת להכיר באחרת?</b> התפתחות האינטרסובייקטיביות לפי ג'סיקה בנג'מין, תוך התכתבות עם מרגרט מאהלר וויניקוט.	
לקריאה לשיעור זה:	<b>מפגש 10: המשך - הכרה הדדית</b>	
ימסר בהמשך	המשך דיון בהמשגתה של ג'סיקה בנג'מין ובאופנים שבהם ההכרה באחרת נוצרת, מתפרקת ומשתקמת.	
לקריאה לשיעור זה:	<b>מפגש 11: כניעה והתמסרות</b>	
גנט ע. (1990). <u>מזוכים, כניעה, התמסרות: מזוכים כסטייה של התמסרות. פסיכואנליזה התייחסותית - צמיחתה של מסורת.</u> עמ' 262-297. תולעת ספרים	<b>מה בין התמסרות והשתעבדות? מתי הופך הצורך בהכרה לכניעה מזוכיסטית?</b> דיון במאמרו העשיר של גאנט על סוגיות אלה בזיקה לרעיונות אחרים שנלמדו בקורס.	
לקריאה לשיעור זה:	<b>מפגש 12: אנאקטמנט וחשיפה עצמית</b>	
Davies, J. M. (2004). <u>Whose bad objects are we anyway? Repetition and our elusive love affair with evil.</u> Psychoanalytic dialogues, 14(6), 711-73	<b>מהו אנאקטמנט? מתי נכון לשתף ובמה?</b> דרך מאמרה המפורסם של מסלר דיוויס נראה כיצד מיושמת העמדה התייחסותית הלכה למעשה.	
אין קריאה לשיעור זה	<b>מפגש 13: אינטגרציה וסיכום</b>	
	<b>העמדה התייחסותית מארכת:</b> נדון בתיאור מקרה של טיפול קוגניטיבי התנהגותי מנקודת מבטה של העמדה התייחסותית וניפרד לשלום.	

# יתכנו שינויים במאמרים על פי אופי ההתנהלות בקורס